

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 02.05.2018
Vår ref.: 2017/6435
Arkivnr.: 461.5

EIGERSUND NÆRING OG HAVN KF
Postboks 580
4379 EGERSUND

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Endring av tillatelse til arbeid i sjø - 8/277 Eigersund - Eigersund Næring og Havn KF

Fylkesmannen i Rogaland endrer tillatelse av 24.08.2017 til arbeid i sjø på eiendommen 8/277, Holveiga, Eigersund kommune med hjemmel i forurensningsloven § 18.

Endringen omfatter tidsbegrensning på sprenging i sjø. Endret vilkår fremgår av side 3.

Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Vi viser til tillatelse til arbeid i sjø av 24.08.2017 med endring av 11.12.2017 til Eigersund Næring og Havn KF samt annen dokumentasjon i saken.

Bakgrunn for saken

Fylkesmannen i Rogaland gav 24.08.2017 Eigersund Næring og Havn tillatelse til arbeid i sjø som omfattet sprengning av berg og mudring, samt utfylling innenfor molo/kai med de rene sprengsteinsmassene. Formålet med tiltaket var utdypning av kaiområdet ved tidligere Hovland ferjekai.

I søknad av 16.11.2017 ble det søkt om utvidelse av utfyllingsområdet ved eiendom 8/277 i forbindelse med etablering av fiskeindustri på arealene innenfor kai og molo. Tillatelse ble endret 11.12.2017 og omfattet utfylling med ca. 16 000 m³ rene steinmasser, uten plastavfall.

Eigersund Næring og Havn KF har nylig søkt om videre utfylling. Denne søknad behandles som en ny tillatelse da utfyllingen omfatter en annen eiendom og behøver andre avbøtende tiltak. Fylkesmannen har fått nye opplysninger som gjelder utvandringmønster til laks fra Bjerkreimsvassdraget som gjøre at ulempen med sprenging i sjø er vesentlig større enn ventet når den opprinnelige tillatelsen ble gitt.

Fylkesmannens vurdering

Sprengning i sjø skaper en trykkbølge/sjokkbølge som medfører ekstremt hurtig endring i trykk, og som kan være skadelig eller medfører direkte død hos fisk¹. Laks, som har svømmeblære som er åpen mot svelg, er særlig utsatt for kraftig trykksvingninger². Trykkbølgen er størst ved fritthengende eller rettede ladninger der sjokkbølgen går rett ut i vann, i motsetning til sprengning av fjell undervanns der sprengningsteknikk er tilpasset slik at sprengstoffets energi går hovedsakelig til å bryte fjell³. I tillegg til direkte dødelighet som følge av trykkbølgene, kan også trykkbølgene føre til redusert helsetilstand og/eller atferdsendringer som kan gjøre smoltene mer utsatt for, blant annet, predasjon. En studie har dokumentert klare stressresponser i laks som var utsatt for trykkbølger fra sprengning². Mindre fisk er mer sårbar enn større fisk¹.

Tiltaksområdet er klassifisert som nasjonale laksefjord tilhørende området Kysten Jæren-Dalane. Nasjonale laksevassdrag og laksefjorder er et hovedtiltak for å gi særlig beskyttelse til villaksen, som skal beskyttes mot inngrep og aktiviteter i vassdragene og i de nærliggende fjord og kystområdene⁴. Holeviga ligger midt i sundet rundt Eigerøy, ca. 4 km fra inngangen til det nasjonale laksevassdrag Bjerkreimselva med særskilt beskyttelse av de viktigste norske villaksbestandene. I tillegg ligger inngangen til Hellelandselva ca. 1,5 km fra Holeviga. Fylkesmannen har fått nye opplysninger som gjelder utvandringmønster til laks fra Bjerkreimsvassdraget. Ifølge Bjerkreim elveeigarlag SA⁵ er det observert stor aktivitet etter smolten av sjøfuglene fra ca. slutten av april og til omtrent midt i juni. Videre er deres erfaring at laksen går opp i begge sund, men hovedvekt i søre sundet. Dette stemmer overens med en rapport fra Miljødirektoratet⁶ som viser at tidspunktet for 50% utvandring av laksesmolt i andre Rogalandsvassdrag er mellom slutten av april og slutten av mai, samt en nyere modellering av utvandringstidspunkt for smolten⁷. I tillegg til laks er det en bestand med sjøørret tilknyttet vassdraget, som er forventet å vandre noe tidligere enn laksen.

Gjeldende tillatelse til Eigersund Næring og Havn omfatter også sprengearbeid i sjø. Tiltakshaver har opplyst om at sprengningsarbeid i sjø er ferdig, men tillatelsen har en varighet i ett år til, og dermed endrer Fylkesmannen vilkår rundt sprengning i sjø.

Samlet vurdering

Ifølge beskyttelsesregime i nasjonale laksefjorder⁴ er tiltak med risiko for alvorlig forurensning som kan skade villaksen ikke tillatt. Støy og rystelser regnes som forurensning, jf. forurensningsloven § 6 første ledd nr. 2. Fylkesmannen mener det er for lite kunnskap når det gjelder effektene av sprengning på mindre fisk for å kunne tillate sprengning i sjø ved Holeviga ved forventet hovedutvandring av smolten som er forventet å begynne i april.

Ved avgjørelsen om tillatelse skal gis, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket vil for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. Fylkesmannen i Rogaland vurderer at ulempene ved sprengning midt i hovedutvandringen til smolten, samt oppvandring av laks, er store i et viktig vassdrag. Sprengning i sjø vil

¹ Kvaadsheim, P. H., Sivle, L. D., Hansen, R.R. og Karlsen, H. E. 2017. Effekter av menneskeskapt støy på havmiljø – rapport til Miljødirektoratet om kunnskapsstatus. Forsvarets forskningsinstitutt rapport 17/00075

² Iversen, M. og Eliassen, R. A. 2004. Toleransegrenser for fisk ved undersjøiske sprengninger. Kasusstudie fra Kystverkets ubedringsarbeid i Lovund Havn våren og sommeren 2004. Nordlands Forskning. NF-rapport nr. 19/2004.

³ Fauske, A. 2007. Undervannsprengning i nærheten av oppdrettsanlegg – begrensninger og krav til gjennomføring. Fjellsprengningsteknikk – Bergmekanikk/Geoteknikk 2007.

⁴ St. prp. Nr. 32 (2006-2007) Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder. Miljøverndepartementet. 15.12.2006

⁵ Uttalelse fra Bjerkreim elveeigarlag SA om smoltutvandring fra Bjerkreimsvassdrag. 14.02.2018

⁶ Ugedal, O., Kroglund, F., Barlaup, B. og Lamberg, A. 2014. Smolt – en kunnskapsoppsummering. M126-214

⁷ Ugedal, O., Barlaup, B., Finstad, B., Skaala, Ø, Sægrov, H. og Vollset, K. W. 2017. Appendiks 2b: Utvandringstidspunkt for lakselusindusert dødelighet på smolt av villaks.

medføre fare for tap av viktig smolt og det er nødvendig å være føre-var, jf. naturmangfoldloven § 9. Ut i fra våre samlede vurderinger i avsnittene over, endrer vi tillatelsen til Eigersund Næring og Havn KF slik at det er forbudt med sprenging i sjø mellom 1. april og 31. juli.

Konklusjon

Fylkesmannen endrer tillatelsen etter forurensningsloven av 24.08.2017 til arbeider i sjø på eiendommen 8/277 i Eigersund kommune.

Vedtaket om endring gjøres på bakgrunn av nye opplysninger om inn- og utvandrings bevegelser til sjørret og laks fra blant annet, Bjerkreimsvassdraget. Endringen er hjemlet i forurensningsloven § 18 første ledd. Ulempen med sprenging i sjø viser seg å være vesentlig større enn ventet da tillatelsen ble gitt.

Tiltakshaver må dekke kostnadene ved å begrense eventuell skade på naturmiljø som følge av tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 11.

Vedtak

Fylkesmannen i Rogaland endrer Eigersund Næring og Havn sin tillatelse etter forurensningsloven av 24.08.2017 med hjemmel i forurensningsloven § 18. Endringen omfatter begrensning på tidspunkt for sprenging i sjø.

Fylkesmannen refererer til vilkår satt i tillatelse av 24.08.2017 og endring av 11.12.2017.

Vilkår 3.6 er tilført en begrensning på tidspunkt for sprengning (se kursiv), og endret til:

3.6 All forurenset masse skal mudres før det utføres sprengning. Sprengning skal utføres på en skånsom og tilpasses måte for i best mulig grad for å minimere partikkelspredning og trykkbølger. I forkant av sprengningen skal det utføres beregninger i forhold til mengde og type sprengstoff som skal brukes. Mengde sprengstoff som skal benyttes ved hver ladning skal også dimensjoneres med den hensikt å redusere faren for påvirkning av ytre miljø inkludert spredning av forurensete sedimenter. Sprengstoffet/skyteledninger som benyttes skal ha minimum innhold av plast. Eventuell plast må samles opp umiddelbart etter hver ladning. Det skal føres logg over sprengningsarbeidene (dato, antall ladninger, styrke på ladninger etc.). Sprengningen skal utføres innenfor siltgardin. *Sprenging i sjø er ikke tillatt mellom 01. april og 31. juli av hensyn til vandrende anadrom fisk.*

Endret vilkår 3.6 erstatter for omsøkte arbeider vilkår 3.6 i tillatelsen av 24.08.2016 med endring av 11.12.2017. Øvrige vilkår i tillatelsen er fremdeles gjeldene for tiltaket.

Vi vil understreke at all forurensning fra arbeidene ved 8/277 og 8/22, Holeviga, i Eigersund kommune isolert sett er uønsket.

Brudd på vilkår i en tillatelse medfører straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen ikke fritar for erstatningskrav for eventuelle skader eller ulemper som følger av virksomheten, jf. § 53. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt, kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen ikke fritar plikter i henhold til annen lovgivning.

Etterhåndskunngjøring

Dette brevet og søknadsdokumentene vil bli lagt ut til offentlig ettersyn på nettsiden til Fylkesmannen i Rogaland www.fylkesmannen.no/rogaland under emnet «Miljø og klima».

Klagerett

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell klage bør begrunnes og skal sendes til Fylkesmannen i Rogaland.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernshjef

Kirsten Redmond Kristiansen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksbehandler: Kirsten Redmond Kristiansen
Saksbehandler telefon: 51568777
E-post: fmrokrk@fylkesmannen.no

Kopi til:

Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	Stavanger
Fiskarlaget Vest	Slottsgt. 3	5003	BERGEN
Multiconsult AS	Sandakergaten 4	4370	EGERSUND
Fiskeridirektoratet, region sør	Postboks 185 sentrum	5804	Bergen
Museum Stavanger	Muségata 16	4010	STAVANGER
Eigersund kommune	Postboks 580	4379	Egersund
Kystverket Vest	Postboks 1502	6025	Ålesund